

Linux Kommandolinjen

Terje Berg-Hansen

ITFakultetet.no

Linux Kommandolinjen

Av Terje Berg-Hansen.

Copyright © 2020 ITFakultetet.no – Alle rettigheter reservert

Publisert av ITFakultetet AS, Kåsabakken 28, 3804 Bø i Telemark, Norge

Desember 2020 – Første utgave

Denne E-boken brukes som dokumentasjon til disse kursene på ITFakultetet.no:

- Linux Workshop: Kommandolinjen
- Linux Sysadmin – trinn 1

Sjekk gjerne www.itfakultetet.no for kursbeskrivelser og aktuelle kursdatoer.

Forord

Drenne E-boken er skrevet for den komplette nybegynner, men bør også fungere bra for de som har jobbet en del med kommandolinjen fra før, kanskje uten noen formell opplæring, men som har «Googlet» løsninger, klippet og limt litt, og gjerne vil ha litt større forståelse for hva som egentlig foregår når kommandoene gir forventede eller overraskende resultater – eller ingen resultater i det hele tatt.

Alle tilbakemeldinger mottas med takk, spesielt slike som kan forbedre boken og gjøre den mest mulig tilgjengelig og nyttig for leseren.

Oslo, 2020

Terje Berg-Hansen

Kursleder

ITFakultetet.no

Epost: terje@itfakultetet.no

INNHold

Forord.....4

Innledning.....6

Kapittel 1 Introduksjon og installering.....7

 ➡ Introduksjon til GNU/Linux.....7

 GNU/Linux blir til.....7

 Linux er et sikret flerbrukersystem.....7

 Noen grunner til å bruke Linux:.....8

 Frihet / Leverandøruavhengighet.....8

 Sikkerhet: tilnærmet virusfritt.....8

 Mengder av gratis programvare - enkelt installert og oppdatert gjennom internett.....8

.....8

Innledning

Kapittel 1

Introduksjon og installering

➔ Introduksjon til GNU/Linux

GNU/Linux blir til

- Richard Stallman startet i 1983 prosjektet GNU for å lage et fritt operativsystem
- GNU = Gnu is Not Unix
- Linus Thorvalds lagde i 1991 et studentprosjekt han kalte Linux, som skulle være en Unix-lignende kjerne som kunne kjøres på vanlige PCer.
- GNU manglet en kjerne, og adopterte Linux-kjernen. Slik ble GNU/Linux et komplett operativsystem med en kjerne og et omkringliggende system av rutiner, verktøy og programmer.
- Idag kan Linux kjøres på PCer, Power PCer (Apple), Alpha-baserte maskiner, MIPS-baserte maskiner, IBMs S/390, ARM-maskiner og en rekke andre plattformer

Linux er et sikret flerbrukersystem

- Maskinvare var dyrt da Linux ble laget, og Linux er bygget for at mange brukere skal kunne bruke samme maskin. Brukerne er medlem av en eller flere grupper, og rettigheter tildeles på bruker- eller gruppenivå.
- Brukere kan være innlogget samtidig, kommunisere med hverandre og dele systemressurser på en intelligent måte.
- Linux er et operativsystem som håndterer protected mulittasking noe som innebærer at hver bruker kan kjøre mer enn en prosess samtidig. Prosessene kan kommunisere med hverandre, men er fullt beskyttet fra hverandre. Jobber kan kjøres i bakgrunnen, mens man fokuserer på den jobben som vises på skjermen.
- Filstrukturen er hierarkisk bygget opp gjennom en rot-mappe med undermapper. Lese- og skriveattester gis til brukere eller grupper av brukere for hver mappe og hver fil. En vanlig bruker har ikke tilgang til f.eks. å slette viktige systemfiler, så hvis noen (en fremmed eller et virus) får tilgang til brukerens passord, kan ikke hele systemet ødelegges - kun denne brukerens egne mapper og filer.

Noen grunner til å bruke Linux:

- **Frihet / Leverandøruavhengighet**

Linux og "Open Source" (åpen kildekode) programvare er gratis. Dette innebærer at lisensen er en "fri lisens", og den vanligste av disse er GPL (General Public License). Av denne lisensen framgår det at alle og enhver har rett til å bruke programvaren, distribuere programvaren, endre den, og distribuere endringene under forutsetning at den forblir lisensiert med GPL.

- **Sikkerhet: tilnærmet virusfritt**

Linux har så og si ingen virus. Det er nok ikke umulig å få det, men det er uhyre sjeldent at det opptrer fordi Linux er bygd på en måte som gjør det svært vanskelig for virus å trenge igjennom.

- **Mengder av gratis programvare - enkelt installert og oppdatert gjennom internett.**

Siden programvaren for det aller meste er fri og gratis, ligger den samlet i programvarekartoteker (brønner eller kilder) på internett. Det gjør at du kan installere og oppdatere ikke bare operativsystemet, men all programvare gjennom et par enkle klikk eller kommandoer.